

NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ, ĐIỀU HÀNH BAY PHỤC VỤ CÔNG CUỘC PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI

THUYỀN LINH

1. Một số nét về Trung tâm Quản lý bay dân dụng Việt Nam.

Trung tâm Quản lý bay dân dụng Việt Nam (Trung tâm), tiền thân là cơ quan điều phái để điều hành các chuyến bay của Ủy ban Quốc tế giám sát thực hiện Hiệp định Giơ-ne-vơ về Việt Nam ra đời ngay từ những ngày đầu tiếp quản sân bay Gia Lâm (Hà Nội) tháng 10-1954. Hiện nay, Trung tâm là một doanh nghiệp nhà nước hoạt động công ích mang tính đặc thù của ngành Hàng không, được giao nhiệm vụ chính là quản lý, điều hành và cung cấp các dịch vụ không lưu và các dịch vụ khác nhằm bảo đảm cho các hoạt động bay dân dụng trong vùng trời thuộc lãnh thổ Việt Nam và phần vùng trời trên biển quốc tế do Tổ chức Hàng không Dân dụng quốc tế (ICAO) phân công (FIR Hà Nội và FIR Hồ Chí Minh) được an toàn, hiệu quả. Cơ quan Trung tâm đóng tại Hà Nội, nhưng nhiều đơn vị trực thuộc nằm trên khắp ba miền Bắc, Trung, Nam.

Trải qua nửa thế kỷ xây dựng, Trung tâm đã không ngừng trưởng thành và lớn mạnh. Từ chỗ chỉ có vài cán bộ, chiến sĩ với máy móc, phương tiện còn thô sơ, hiện nay, Trung tâm đã có một đội ngũ đông đảo gồm 1.691 cán bộ, công nhân viên (CBCNV); trong đó CBCNV nữ là 474 người; số người có trình độ trên đại học và sau đại học: 28; đại học: 824; trung cấp: 376 và được trang bị máy móc, phương tiện hiện đại. Đảng bộ

Trung tâm có 580 đảng viên.

Với sự cố gắng của ngành Hàng không Dân dụng Việt Nam nói chung, của Trung tâm Quản lý bay dân dụng Việt Nam nói riêng, Tổ chức Hàng không Dân dụng quốc tế (ICAO) đã tin tưởng giao quyền quản lý, điều hành phần phía Nam FIR Hồ Chí Minh cho Hàng không Dân dụng Việt Nam từ 00 giờ 01 phút ngày 08-12-1994. Sự kiện này đánh dấu một bước ngoặt trong lịch sử phát triển của Trung tâm với trang thiết bị hiện đại và đội ngũ cán bộ có trình độ chuyên môn cao; là thắng lợi vô cùng quan trọng trên các phương diện ngoại giao, quốc phòng và kinh tế - xã hội. Hiện Trung tâm đang điều hành 22 đường bay quốc tế và 15 đường bay trong nước.

Thời gian hơn 10 năm gần đây là thời kỳ phát triển mạnh mẽ, hiệu quả nhất của Trung tâm. Thành tựu của Trung tâm thể hiện trên các nội dung sau:

Thứ nhất, cung cấp các dịch vụ quản lý không lưu theo dây chuyền công nghệ khép kín, thống nhất. Tổ chức quản lý, điều hành bay tuyệt đối an toàn, dẫn đầu ngành Hàng không về năng suất, chất lượng và hiệu quả, đóng góp vào công cuộc phát triển kinh tế - xã hội của ngành và đất nước. Cung cấp dịch vụ không lưu, quản lý và điều hành an toàn, điều hoà, hiệu quả vừa là nhiệm vụ kinh tế, vừa là nhiệm vụ chính trị, nhiệm vụ an ninh, quốc phòng của Trung tâm. Sản lượng

điều hành bay liên tục tăng trưởng, đạt mức cao so với các nước trong khu vực. Tính đến tháng 10-2004, Trung tâm đã điều hành bay an toàn tuyệt đối cho 1.402.906 chuyến bay với tổng thu đạt 6.301 tỉ đồng; nộp ngân sách nhà nước đạt 3.205 tỉ đồng; tốc độ tăng trưởng bình quân đạt 12%/năm. Nếu năm 1993, chỉ điều hành có 40.000 chuyến bay, doanh thu đạt 81 tỉ đồng thì năm 2003, đã điều hành gần 200.000 chuyến bay, doanh thu đạt gần 1.200 tỉ đồng, nộp ngân sách hơn 800 tỉ đồng.

Trung tâm đã hợp đồng điều hành bay cho 1.393 chuyến chuyên cơ, phối hợp với cơ quan quản lý bay dân dụng của 52 quốc gia điều hành bay cho 266 chuyến chuyên cơ phục vụ các đồng chí lãnh đạo Đảng và Nhà nước đi thăm các nước trên thế giới đảm bảo tuyệt đối an toàn. Trung tâm đã trực tiếp điều hành bay đường dài và tiếp cận cho 11.925 chuyến bay vận tải quân sự an toàn tuyệt đối. Đặc biệt, cuối năm 1999, Trung tâm đã phối hợp chỉ huy, điều hành hơn 200 chuyến bay vận tải quân sự phục vụ hoạt động cứu trợ đồng bào các tỉnh miền Trung bị lũ lụt.

Thứ hai, là một Trung tâm thuộc quốc gia thành viên của ICAO, trong nhiều năm qua, Trung tâm đã phối hợp với các cơ quan quản lý bay dân dụng của các quốc gia kề cận xử lý và tổ chức thực hiện một số nhiệm vụ quan trọng, liên quan chặt chẽ tới an toàn hàng không và góp phần vào sự phát triển của nền không vận khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Điển hình là năm 2000, Trung tâm đã xử lý thành công sự cố máy tính Y2K được ICAO khu vực châu Á - Thái Bình Dương đánh giá cao. Tại thời điểm xảy ra sự cố, hàng chục chuyến bay qua vùng trời Việt Nam đã được điều hành an toàn tuyệt đối. Với sự nỗ lực của tập thể

CB,CNV Trung tâm, đúng 19 giờ 30 phút - giờ quốc tế ngày 01-11-2001 tức 02 giờ 30 phút ngày 02-11-2001 giờ Hà Nội, hệ thống đường bay mới trong vùng thông báo bay Việt Nam được áp dụng và chính thức đưa vào khai thác đường bay A202 (bay thẳng từ Băng Cốc - Thái Lan đi Hồng Công - Trung Quốc và ngược lại). Năm 2002, cũng theo kế hoạch của ICAO, Trung tâm đã chỉ đạo triển khai thành công nhiệm vụ tổ chức điều hành theo phương thức giảm phân cách độ cao trên toàn bộ các đường bay trong các vùng thông báo bay của Việt Nam. Với việc đưa vào khai thác hệ thống đường bay mới áp dụng phương thức điều hành bay nói trên đã thay đổi toàn bộ việc quản lý vùng trời trước đây; việc tổ chức khai thác và lập kế hoạch của các hãng hàng không linh hoạt hơn; giảm tắc nghẽn vùng trời và chậm trễ các chuyến bay, tiết kiệm nhiên liệu và thời gian bay; tần suất bay tăng, thoả mãn nhu cầu vận tải hàng không của các hãng hàng không trên thế giới.

Cùng với hoạt động sản xuất - kinh doanh, Trung tâm còn tích cực tham gia làm tốt công tác xã hội, từ thiện do chính quyền địa phương tổ chức. Trung tâm đã mua công trái xây dựng Tổ quốc với số tiền là 15,471 tỉ đồng; nhận phụng dưỡng suốt đời 7 bà mẹ Việt Nam Anh hùng; 5 bố, mẹ liệt sĩ và xây 9 ngôi nhà tình nghĩa; ủng hộ đồng bào những vùng bị bão lụt: 550 triệu đồng, tặng tiền và quà cho các trại điều dưỡng thương binh nặng, trại trẻ mồ côi, tặng sổ tiết kiệm cho các gia đình chính sách với số tiền 1,5 tỉ đồng...

Với những thành tựu kể trên, Trung tâm đã được Đảng, Nhà nước tặng nhiều phần thưởng cao quý. Riêng năm 2003, Trung tâm được tặng Huân chương Lao động hạng Nhất; Trung tâm Quản lý bay

HÀNH CHÍNH DOANH NGHIỆP

miền Nam được tặng Huân chương Lao động hạng Nhì; Trung tâm Dịch vụ kỹ thuật quản lý bay được tặng Huân chương Lao động hạng Ba; Trung tâm Hiệp đồng - Chỉ huy - Điều hành bay được tặng Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ. Đặc biệt, Đảng và Nhà nước đã tặng thưởng danh hiệu Anh hùng Lao động thời kỳ đổi mới cho tập thể CB,CNV Trung tâm và cá nhân Tổng Giám đốc Trần Xuân Mùi.

2. Các giải pháp quản lý và điều hành.

Có được những thành tựu trên đây là nhờ Trung tâm đã quán triệt đường lối đổi mới của Đảng và Nhà nước và thực hiện tốt một số giải pháp sau:

a. Giải pháp về nhân lực.

Lãnh đạo Trung tâm đã nhận thức đúng và đầy đủ tầm quan trọng của nhân tố con người quyết định mọi sự thành công của đơn vị, vì vậy đã không ngừng chăm lo công tác cán bộ, tích cực đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ về mọi mặt cho CB,CNV, đặc biệt là nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ để tiếp thu và làm chủ kiến thức công nghệ kỹ thuật tiên tiến. Mục tiêu của công tác huấn luyện - đào tạo là đảm bảo cho đội ngũ CB,CNV có đủ trình độ quản lý, trình độ chuyên môn nghiệp vụ thực hiện phương thức điều hành bay tiên tiến, hiện đại; quản lý khai thác và bảo dưỡng tốt trang thiết bị kỹ thuật chuyên ngành để cung cấp các dịch vụ điều hành bay đạt chất lượng cao theo tiêu chuẩn của ICAO.

Đến nay, 90% kiểm soát viên không lưu, 100% các kíp trưởng và trưởng các trung tâm kiểm soát đường dài, đài tiếp cận, đài tại sân bay (với 773 lượt người) tham dự các khóa huấn luyện về chuyên môn, nghiệp vụ ở các trung tâm huấn

luyện ở nước ngoài, nhờ vậy đã làm chủ việc khai thác và duy trì hoạt động của các phương tiện, trang thiết bị quản lý, điều hành bay tiên tiến thuộc thế hệ mới.

Ngoài huấn luyện - đào tạo nâng cao trình độ chuyên môn, Trung tâm còn chú ý đào tạo nâng cao trình độ lý luận - chính trị, kiến thức quản lý doanh nghiệp cho CB,CNV. Tính đến hết năm 2003, 100% cán bộ lãnh đạo quản lý Trung tâm, 70% cán bộ lãnh đạo, quản lý cấp phòng và các đơn vị thành viên đã tốt nghiệp hoặc đang tham dự các khóa đào tạo về lý luận chính trị cao cấp và được bổ túc về kiến thức quản trị doanh nghiệp.

Trung tâm thường xuyên chủ trì và tổ chức thi nâng bậc, thi để cấp và gia hạn giấy phép hành nghề cho hàng nghìn CB,CNV.

b. Giải pháp đầu tư trang thiết bị.

Nhận thức rõ vai trò cực kỳ quan trọng của trang thiết bị máy móc và khoa học công nghệ trong công tác quản lý, điều hành bay, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Cục Hàng không Dân dụng Việt Nam lần thứ hai đã xác định: “Phát triển hệ thống quản lý bay theo hướng đi thẳng vào hiện đại, bao gồm xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật, đổi mới công nghệ, đào tạo cán bộ, nhân viên kỹ thuật, nâng cao chất lượng dịch vụ quản lý bay, đón đầu hệ thống không lưu mới”. Quán triệt Nghị quyết trên, trong những năm gần đây, Trung tâm đã đầu tư trên 70 triệu USD để đổi mới công nghệ, ứng dụng tiến bộ khoa học-kỹ thuật, công nghệ mới, cải tiến kỹ thuật, làm thay đổi cơ bản công nghệ quản lý - điều hành bay từ đơn giản, cổ điển (nghe - nói) sang hiện đại (nghe - nói - giám sát). Cụ thể:

- Hệ thống thông tin liên lạc: Trung tâm đã nhập những thiết bị công nghệ

mới (CNS/ATM) dựa trên nền tảng công nghệ vệ tinh và kỹ thuật số trong lĩnh vực quản lý bay. Tiếp tục đầu tư, hoàn thiện các đài, trạm cũng như thiết lập mạng thông tin liên lạc giữa ACC của Việt Nam và ACC của các nước kề cận. Các trạm thông tin cố định, lưu động đảm bảo thông tin liên lạc Điểm - Điểm; Đất - Không trên cả hai hình thức thông tin thoại và thông tin dữ liệu, trong đó có 15 trạm viba số, 19 trạm vệ tinh mặt đất, 4 trung tâm xử lý chuyển tiếp điện văn tự động, 5 trung tâm điều khiển và chuyển mạch thoại tự động, 4 tổng đài kỹ thuật số. Ngoài ra, Trung tâm còn sử dụng các phương tiện truyền dẫn của quốc gia trên trục Bắc - Nam và một số tuyến trung chuyển địa phương.

- Hệ thống phù trợ dẫn đường: đã đầu tư nhiều triệu USD để nâng cấp trang thiết bị kỹ thuật cho 3 trung tâm chỉ huy và điều hành bay miền Bắc, miền Trung, miền Nam; 5 đài dẫn đường đa hướng và đo cự ly (VOR/DME); 3 hệ thống hạ cánh bằng thiết bị ILS; 3 hệ thống đèn đêm và 22 đài dẫn đường vô hướng NDB, trong đó có các hệ thống DVOR/DME, ILS tại sân bay Nội Bài (Hà Nội), Đà Nẵng, Tân Sơn Nhất thuộc công nghệ cao, chất lượng đạt tiêu chuẩn quốc tế.

- Hệ thống giám sát hàng không: đầu tư nâng cấp 9 trạm ra-đa (6 trạm sơ cấp và 3 trạm thứ cấp); 2 trung tâm xử lý dữ liệu ra-đa và dữ liệu bay cung cấp và hiển thị các thông tin, dữ liệu phục vụ kiểm soát điều hành bay trên 60 màn hình cho 2 FIR/HAN và FIR/HCM các vùng trách nhiệm tiếp cận cũng như tại sân bay; trang bị kỹ thuật đồng bộ cho 3 trung tâm tiếp cận, 3 đài kiểm soát tại các sân bay quốc tế Nội Bài, Đà Nẵng, Tân Sơn Nhất và các trung tâm hiệp đồng quân sự.

- Hoạt động dịch vụ kỹ thuật quản lý bay: Trung tâm đã nghiên cứu, chế tạo sản xuất một số trang thiết bị và vật tư

đưa vào sử dụng thay thế hàng nhập ngoại như máy thu kiểm tra tín hiệu đài dẫn đường NDB, các bàn điều hành bay (console) đường dài, tiếp cận và tại sân; tổ chức thiết kế, sản xuất 8 giàn phản xạ ăng-ten trạm DVOR/DME đáp ứng đầy đủ tính năng kỹ thuật, tiết kiệm cho Nhà nước nhiều tỉ đồng. Đồng thời, Trung tâm đã tự thiết kế và thi công lắp đặt hàng chục công trình kỹ thuật chuyên ngành quản lý bay, tiết kiệm cho Nhà nước hàng chục tỉ đồng, khẳng định năng lực làm chủ công nghệ mới, khả năng nghiên cứu cải tiến kỹ thuật của đội ngũ cán bộ khoa học của Trung tâm.

c. Làm tốt công tác đối ngoại, hiệp đồng phối hợp với các đơn vị kiểm soát không lưu trong và ngoài nước.

Hoạt động quản lý, điều hành bay là hoạt động đặc thù, không phải chỉ điều hành bay trong nước mà còn là một dây chuyền điều hành bay với các quốc gia kề cận. Do vậy, ngoài việc thường xuyên phối hợp với bộ phận có liên quan của lực lượng Không quân vận tải rà soát các phương thức phối hợp quản lý, điều hành và các văn bản hiệp đồng kiểm soát không lưu đảm bảo nhịp nhàng trong nước, Trung tâm đã đàm phán và kí kết 11 văn bản hiệp đồng với các trung tâm kiểm soát không lưu của 7 quốc gia lân cận: Trung Quốc, Lào, Cam-pu-chia, Ma-lai-xi-a, Xinh-ga-po, Thái Lan, Philip-pin.

Với những giải pháp chủ yếu trên, đặc biệt là với sự nỗ lực phấn đấu không ngừng của tập thể lãnh đạo, CB, CNV, Trung tâm Quản lý bay dân dụng Việt Nam đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, góp phần đáng kể vào thành tích chung của ngành Hàng không Dân dụng Việt Nam trong công cuộc đổi mới, CNH, HĐH đất nước □